

OBSAH.

	Strana
<i>Chození Blažejem.</i> Staročeské žakovské obchůzky od století XIV. Chození s Blažejem, s rožněm na Slovensku. Obchůzky moravské na sv. Blažeje a Řehoře. Říkadla společná na oboje koledování	1—4
<i>Chození s Dorotkou.</i> Staročeské legendy a hry o sv. Dorotě. Zbytky obchůzek s Dorotkou v Čechách (Milevsko, Vamberk, Domažlicko, Chrudimsko). Hry na Moravě zachovalejší. Fejfalikova sbírka r. 1869. Bartošův záznam. Chození s Dorotkou ve Slezsku. Hra o sv. Dorotě na Slovensku	5—15
<i>Na sv. Řehoře.</i> Voračky svatořehořské, obchůzky maškar na Klatovsku a Domažlicku, zábava vyhynulá, podle popisu z první čtvrti XIX. století od Dra. K. Amerlinga. Den sv. Řehoře svátkem školáků. Žakovské obchůzky staročeské na sv. Řehoře v průvodech maškarních. Gregorjanki. Starobylost písně Řehořské: Kdo své dítky miluje. Chození Řehořem ve století XVI.—XVIII. Popisy zábavných obřadů, provozovaných od vojáků Řehořských: na Sedlčansku, na Ledčsku, v Bernardicích, v okolí Jindřichova Hradce. Líčení Krolmusovo r. 1847. Lamentací školní Řehořská. Erbenovy zprávy. Vážná a žertovná hra Řehořská na mistra: Mistře, mistře vyučený, pověz mi, co jest to: jeden, dva atd. Řehořské zábavy v Praze, na Berounsku, v Jindřichově Hradci, v Bráníku u Prahy, v Mýte na Zbirovsku, v Tymákově u Plzně, v okolí Vorlíka v okresích Mirovickém a Březnickém. Řehořské obchůzky na Moravě	16—34
<i>První neděle postní (Invocabit): pučálka, černá, pytlková, liščí, chození s liškou, preclíky.</i> Co je pučálka. Posílání žertovné pro počálník. Chození pučálníka maškary. Chození s liškou. Věšení preclíků v noci na stromy a výklad dětem ráno probuzeným, že je ztratila liška. Obchůzka maškar s liščí hlavou	35—37
<i>Druhá neděle postní (Reminiscere): černá, pražná (pražma), sazometná . . . . .</i>	37
<i>Třetí neděle postní (Oculi): kýchavná . . . . .</i>	37—38
<i>Čtvrtá neděle postní (Laetare): liščí, družebná, družbadlná, družbadlnice, družbance, neděle růžebná. Chudá hůrka, spouštědlo, pálenec.</i> Původ názvu Družebná. Družné schůzky a zábavy dětí ve XIV. stol. podle Štítného. Souhlasný výklad Rokycanův. Družbové a družičky se scházeli. Královna družek v Libochovicích. Chození po družbancích. »Okopávání koledy« (předchozí námluvy, návštěvy družby se ženichem). Strojení pučálky. Konec přástek na Chodsku v neděli družebnou, »chudá hůrka«, zábavou »spouštědlo«, strojení pálenice, na způsob pučálky. Pučálka v okolí Nepomuka a předpisy pro ženicha. Věšení preclíků dětem (srv. na neděli první). Chození s litem a obřady, jež se pravidelně konají až na smrtnou neděli	38—40
<i>Pátá neděle postní (Iudica): smrtná, smrtelná, černá.</i> Původ jména. Vynášení smrti nejstarší obřad jarní československý. Vynášení smrti v Podskalí, v Praze 1615. Zábava zakazována od kněžských synod v Praze r. 1366, 1384. Podrobný popis zábavy a pučálky od Jana Mirotického	

- z Kroměříže r. 1579. Hájkův dohad, že vynášení smrti jest původu polského a že se tím slaví památka zavržení pohanských model po pokřesťení Poláků od Doubravky. Veleslavínův názor souhlasný s popisem zábavy. Shodné svědectví Benj. Petřka z Polkovic. Roku 1590 líčení zábavy od kazatele v Opavě Martina Filadelfa Zámrského. Popis obřadu s prvním záznamem písně posavadní v Partliciově kalendáři 1617. Další popisy ve stol. XVII. a XVIII.: Bolelucký, Středovský, Balbín, Ullman, Dobner, Seelisko, Voigt, Anton, Alter. Vynášení smrti na začátku století XIX. na Boleslavsku, pod Radhoštěm, na Vsetíně. Popis Al. Šembery z Vysokomytska 1845. Rozmanité způsoby při strojení smrti a vynášení: na Náchodsku, v okolí Králové Hradce, na Příbramsku, na Tábořsku, na Žatecku, na Písecku, na Bechyňsku, v okolí Nepomuka, Roudnice, Třebechovic, v Lovčicích, u Nymburka, u Poděbrad, v Mladoboleslavsku, na Kolínsku, na Chrudimsku, v okolí Choltic, na Skutečsku, u Král. Hradce, na Hořicku, v Ohnišově, na Broumovsku. Chůze se smrtí a přinašení nového léta na Moravě. Obřady zachovalejší a rázovitější. Starodávne názvy. Na Šumbersku, Zábřežsku, na Valašsku. Pálení Smrťáka, Mařáka. Pučálka. Sbírká popěveků dle Frant. Sušila. Snůška popisů a písní u Frant. Bartoše ze všech krajů moravských. Obřady na Valašsku (dle M. Václavka), na Hané (dle J. Vyhlídala). Obřady, zábavy a písně ve Slezsku (dle V. Praska a J. Vyhlídala) Vynášení Moreny, »kysela« na Slovensku . . . . . 41—77
- Květná, beránková neděle, květnice.* Obchůzky s litem, máječkem. »Litování«, »binování«, již na květnou neděli. Chození na Hané s kyselem. »Klokoče«, »kočičky«, »berany«, »košťata«, »ratolesti«. Neděle beránková. Zábavy v jižních Čechách na »beránkovou« neděli. »Berany« vysoké. Květnice (květná neděle) na Moravě a ve Slezsku. Chození dětí s lístky a zpívání v kostele za starodávna. Staročeské velikonoční hry divadelní . . . . . 78—85
- Honění Jidáše v pašijový týden.* (»Křistání, řehtání, rochání, hrčení.«) Jidášky s medem. Jidášova brada na kazatedlnici. Svíčky Jidášky. Stáří popěvku o Jidáši a zábavy dětské při honění Jidáše. Obyčeje a písně v Čechách a na Moravě. Nahrazuje se řehtáním zvonění. Obchůzky pro odměnu za tuto práci . . . . . 86—93
- Ježíškovy matičky a »vynášení Pambička« na Moravě* . . . . . 94—97
- Smích velikonoční.* Po zamklém týdnu velikonočním a smutném postě hlučný smích v kostele po vtipech a veselých narážkách kazatelových. Zápovědi této zvyklosti. Chození na výšiny dívat se na východ slunce, jak radostí nad vzkříšením si poskočí a zatancuje . . . . . 97—98
- Kraslice.* Pomlázka, význam slova. Původ kraslic. Návodny a vzory, jak se vajíčka »kraslují«, vyzdobují, zhotovují: Rýsování, malování, okrašlování, barvení v Čechách, na Moravě, ve Slezsku. Nápisý milostné na kraslicích . . . . . 98—115
- Pomlázka (mrskačka) a oblevačka.* Doklady již ve XIV. století o těchto zábavách. Pomlázka v Praze za Rudolfa II. Rozmanité zábavy lidové s pomlázkou. Různé názvy prutů, mrskaček i zábavy spojené s pomlázkou dospělých. Kupačka na Moravě a ve Slezsku. Kyčkování slezské . . . . . 116—124
- Velikonoční hry s vajíčky:* sekání, tukání, cikání, čukání, rodičování, špicování, do důlka, dohazování . . . . . 124—131
- Pomlázka dětská.* Zábavy a říkadla při obchůzkách v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, u Čechů kladských dynovačky a litovačky . . . . . 132—138
- Jezdí za Bohem.* Zábava velikonoční u Čechů v Pruském Slezsku a v Lužici 138—139
- Zábava velikonoční: na skřivánka (škrobánka) choditi.* »Zajíčková« moda velikonoční cizího, umělého původu. Pečivo ptáčky na květnou neděli a velikonoce zvykem domácím. Kohout prý snáší kraslice. Něžná původní zábava lidu slezského voditi děti na pole a hledat, jak jim zpívající skřivánek shodil vajíčka, koláče, pamlsky, peníze . . . . . 140—142